

PASSENDE RASSEN

Rassenonderzoek Zomertarwe en Zaai-Ui voor biologische bedrijfssystemen

In het project "Passende Rassen" zoeken Louis Bolk Instituut en Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (PPO) naar rassen zomertarwe en zaai-ui, die het beste passen bij de biologische teelt. Voor de biologische telers is het belangrijk om te beschikken over onafhankelijke informatie over de prestaties van rassen onder hun teeltomstandigheden. Jaarlijks uitgebreid rassenonderzoek is echter kostbaar en kan op dit moment niet door de biologische sector alleen gefinancierd worden. "Passende Rassen" onderzoekt ook of er een goedkoper alternatief voor het verkrijgen van betrouwbare rasinformatie voor de biologische teelt mogelijk is: een combinatie van gangbaar en biologisch rassenonderzoek.

Achtergrond

Het rassenonderzoek voor de biologische landbouw krijgt tot nu toe niet de aandacht, die het verdient. Het Productschap Tuinbouw financiert van jaar tot jaar rassenonderzoek aan slechts één van de vele biologische tuinbouwgewassen. Voor de landbouwgewassen (met uitzondering van aardappel) zijn de telers voornamelijk aangewezen op de resultaten van het gangbare Cultuur en Gebruikswaarde Onderzoek (CGO). Biologische telers geven aan behoefte te hebben aan onafhankelijk rassenonderzoek en dat de informatie uit rassenproeven voor hen alleen relevant is, als die onder biologische omstandigheden zijn uitgevoerd. De kosten verbonden aan rassenonderzoek vormen een belemmering voor de

uitbereiding van het aantal proeven.

Hoewel voor de meeste gewassen de huidige, voor de gangbare landbouw geselecteerde rassen, ook voldoen in de biologische teelt, kan er nog heel veel vooruitgang geboekt worden met rassen, die speciaal uitgezocht zijn op kenmerken die voor de biologische sector belangrijk zijn. Veredeling gericht op de biologische landbouw zal hier aan bijdragen. Dat is echter een lange termijn oplossing. Op de korte termijn valt er ook al winst te boeken door in het bestaande nieuwe materiaal van veredelaars gericht te zoeken naar rassen, met eigenschappen die de biologische sector wenst. Zo melden veredelaars dat in de voorselectie van het Cultuur en Gebruikswaarde Onderzoek mogelijk rassen met ziekteresistentie uit kunnen vallen, omdat ze beschermd met een fungicide behandeling net niet genoeg opbrengen. In een biologische teelt zonder fungiciden zouden dergelijke rassen juist door hun resistentie wel een verbetering kunnen zijn.

Doel en Onderzoeksvragen
Het doel van het project "Passende Rassen" is het ontwerpen van een efficiënt systeem van biologisch

rassenonderzoek waarbij, indien mogelijk, een gedeelte van de toetsen gecombineerd wordt met het gangbare rassenonderzoek. Voor het bereiken van dat doel onderzoeken we de volgende vragen:

- Levert het beoordelen van rassen onder biologische omstandigheden op kenmerken, die voor de biologische sector belangrijk zijn, andere rassen op?
- In hoeverre zijn toetsen, die in het gangbare systeem uitgevoerd worden, ook bruikbaar voor het biologische rassenonderzoek ?

Werkwijze

Het project richt zich op de gewassen zomertarwe en zaai-ui. Zaadfirma's wordt gevraagd rassen in te sturen die voldoen aan rasprofielchetsen (met door de biologische sector gewenste eigenschappen). Deze rassen worden één jaar voorbeproofd op één biologische locatie. De beste rassen worden daarna gedurende 2 tot 3 jaar op 3 biologische locaties beproefd. Daarnaast wordt er voor de vergelijking met het gangbare rassenonderzoek een identieke proef op een gangbaar (maar onbespoten) proefveld aangelegd. De gewasspecifieke aspecten worden in twee aparte hand-outs (voor zomertarwe en zaai-ui) beschreven.

Het project biedt de biologische sector (telers en afzet) veel ruimte om invloed uit te oefenen op de uitvoering. De sector wordt nauw betrokken bij het opstellen van de rasprofielchetsen, die bepalend zijn voor de rassenkeuze en het onderzoeksprotocol. Daarnaast worden de telers uitgenodigd voor de evaluaties van de proeven in het veld en de bewaring (Ui)

Het zomertarwe-onderzoek profiteert van de resultaten van een eerder project van het Louis Bolk Instituut. In het kader van dat project is reeds een rasprofielchets en onderzoeksprotocol opgesteld. Het onderzoeksprotocol voor zomertarwe is door de "Commissie voor de Samenstelling van de Rassenlijst voor Landbouwgewassen" erkend. Dit betekent dat nieuwe rassen, die volgens "Passende Rassen" geschikt zijn voor de biologische teelt in aanmerking kunnen komen voor opname in de Rassenlijst. Dit is belangrijk omdat zonder opname in een (Europese) Rassenlijst rassen niet in de handel mogen worden gebracht.

Meer Informatie:

Bij de Projectleider Edith Lammerts van Bueren; Tel: 0343-5236869
e-mail: e.lammerts@louisbolk.nl

Project Informatie	
Financiering: <ul style="list-style-type: none"> • Ministerie LNV - DWK • Hoofd Productschap Akkerbouw (HPA) • Stichting Proefbedrijven Noordelijke Akkerbouw (SPNA) Met aanvullende financiering van: <ul style="list-style-type: none"> • Iona Stichting • Rabobank • Stichting Triodosfonds 	Uitvoering: <ul style="list-style-type: none"> • Louis Bolk Instituut: Edith Lammerts van Bueren (Ui) en Aart Osman (Tarwe) • Praktijkonderzoek Plant en Omgeving (PPO): Lubbert v.d. Brink (Tarwe) en Rob v.d. Broek (Ui) Periode: 2001- 2004